

**REPUBLIKA SRPSKA
OPŠTINA TRNOVO
NAČELNIK**

Trnovskog bataljona 86, tel: 057/610-237; faks: 057/610-242

**OMLADINSKA POLITIKA
OPŠTINE TRNOVO
(2013.- 2017.)
(Strategija za mlade)**

**OBRADIVAČ: RADNA TIJELA ZA IZRADU
OMLADINSKE POLITIKE
OPŠTINE TRNOVO**

PREDLAGAČ: NAČELNIK

Trnovo, juni 2012. godine

SADRŽAJ:

I. UVOD

U međuplaninskom prostoru Bosne i Hercegovine, južno od Sarajeva, smještena je opština Trnovo, čija površina iznosi oko 138 km², gdje prema poslednjim procjenama živi 3150 stanovnika.

Na zapadnom dijelu nalazi se planina Bjelašnica(2067 m), na južnom Treskavica (2088 m) i sjeveroistočnom Jahorina (1913 m).

Samo urbano područje Trnova karakteriše izdužen oblik, položen u pravcu sjever-jug, smješteno je u aluvijalnom proširenju rijeke Željeznice, a proteže se od naselja Tošića i Širokara na jugu do ulaza u kanjonski dio kojim je Trnovo na sjeveru odvojeno od FBiH. Dužina urbanog područja iznosi oko 4,3 km, a njegova prosječna širina je oko 1,3 km, odnosno ukupna površina urbanog područja iznosi 567 ha.

U ovo područje uključen je dolinski, ravničarski dio rijeke Željeznice prosječne širine oko 500 m, te istočne i zapadne padine njenog oboda u pojasu od 400 do 600 m sa prosječnom nadmorskom visinom od 823 m.

Time je u urbano područje uključen i donji dio sliva desnih pritoka Željeznice, Ljušta i Širokarnica.

Pored geografskog i saobraćajni položaj ima vrijednost za opštinu Trnovo, obzirom da se Trnovo nalazi na magistralnom pravcu koji povezuje Jadransko more sa kontinentalnim zaleđem.

Trnovo ima i dosta veliku nadmorsku visinu i odlike umjereno-kontinentalne klime, pa usljed toga saobraćaj tokom zime se otežano odvija preko planinskog prevoja Rogoj (1161 m), koji vodi prema Foči, odnosno prema moru.

S druge strane dolinom rijeke Željeznice ide komunikacija koja ovo mjesto povezuje sa Sarajevom i drugim gradovima u unutrašnjosti.

Kreiranje i razvoj omladinske politike opštine Trnovo temelji se na sledećim relevantnim preporukama: Evropska povelja Savjeta Evrope o učešću mladih u životu lokalne zajednice, Bijela knjiga Evropske komisije, 12 indikatora omladinske politike Savjeta Evrope i Evropskog omladinskog foruma, Rezolucija o mladima BiH, te Zakona o omladinskom organizovanju Republike Srpske.

Ustavni osnov za donošenje omladinske politike kao i zakone o omladinskom organizovanju sadržan je u amandmanu XXXII, stav 1. 12. Ustava RS-a, prema kome RS uređuje i obezbjeđuje brigu o omladini, a osnov je donošenje omladinske politike je propisan u članu 14. stav 2. i članu 84. stav 1. (Službeni glasnik RS-a, broj 84/04).

Prema ovom Zakonu omladinu i mlade čine lica od 16 do navršениh 30 godina života, a Omladinska politika predstavlja strategiju koju društvena zajednica preduzima u cilju poboljšanja statusa mladih u Republici Srpskoj, kao i rješavanju problema omladine.

Slijedom ovog ustavnog principa, Narodna skupština RS-a je u novembru 2004. godine donijela zakon o omladinskom organizovanju. Zakonom propisana je obaveza donošenja omladinske politike kojom bi utvrdili osnovni ciljevi, pravci razvoja i zadaci u omladinskom sektoru. Pod tim se podrazumijevaju vaspitanje mladih, njegovanje moralnih, estetskih i kulturnih i sportskih vrijednosti, razvijanje fizičkih i duhovnih vrijednosti ličnosti, razvijanje svijesti o humanitarnim vrijednostima, ličnoj i društvenoj odgovornosti, socijalnoj i zdravstvenoj zaštiti, zapošljavanju, ekologiji itd.

Omladinska politika predstavlja strategiju koja obezbjeđuje sistematsko unaprjeđivanje stanja velikog broja oblasti (obrazovanje, zapošljavanje, stambena politika, slobodno vrijeme, zdravlje i dr.) koje su sfera interesovanja mladih ljudi. U proces razvoja i implementacije omladinske politike potrebno je da se uključi šira društvena zajednica i da se stvori i institucionalna obaveza resornih organa u sprovođenju programa koji će definisati Omladnskom politikom, kao i saradnja sa ustanovama i institucijama RS. Ulaganjem u OP svaka opština može da privuče i investitore u omladinsku infrastrukturu poput omladinskih centara kao višenamjenskih objekata, da poveća zaposlenost i broj posjeta turista. Evropa ulaže u mlade i svi drugi koji to čine imaju korist od ulaganja. Ulaganje u mlade je ulaganje u budućnost!

Neophodni uslovi za kreiranje kvalitetnog i realnog dokumenta omladinske politike jesu slijedeći :

- prikupiti potrebne podatke o stanju mladih u opštini i načiniti analizu potreba
- pridobiti saglasnost i podršku Skupštine opštine
- uključiti aktivne i organizovane mlade
- angažovati motivisanog službenika za mlade sa znanjem o omladinskom radu
- uspostaviti koordinaciono tijelo na lokalnom nivou
- sprovesti kampanju
- obezbijediti budžet za kreiranje omladinske politike

Savjet za mlade razrađuje strategiju (ciljeve po oblastima, očekivane rezultate, aktivnosti, nosioce aktivnosti, rokove realizacije, budžet). Ovo tijelo izrađuje prvu verziju kompletnog dokumenta, te ga daje na javnu raspravu. Preporuke i sugestije sa javne rasprave uključuju se u konačnu verziju dokumenta i prosleđuje se na usvajanje Skupštine opštine.

I.1. OMLADINSKA POLITIKA NA LOKALNOM NIVOU

Omladinsku politiku zajedno donose zakonodavna i izvršna vlast, stručnjaci iz raznih oblasti, aktivni mladi iz udruženja, omladinskih savjeta, pomladaka političkih stranaka, savjeta učenika, studentskih udruženja, neformalnih grupa, te uspješni pojedinci.

Strategiju Omladinske politike usvaja Skupštine opštine i na taj način postaje obavezujućim dokumentom za izvršnu vlast, odnosno opštinsku upravu, druge ključne subjekte i nevladin sektor. Dokument sadrži tačno definisane rokove za sprovođenje pojedinih programa i aktivnosti, te potrebna finansijska sredstva za njihovo sprovođenje.

Dobra omladinska politika danas garantuje dobru budućnost građana, jer naš grad kao i ostali ostaje na mladima, a ako danas uložimo u njih, sutra će oni biti zamajac razvoja naše opštine!

Sufinansiranjem projekata iz svih oblasti omladinske politike mogu se privući i značajnija ulaganja međunarodnih organizacija i institucija, ali i ostvarivanje i poboljšanje saradnje sa međunarodnim NVO.

II. OPŠTI OPIS TRENUTNOG POLOŽAJA MLADIH

- Položaj mladih na teritoriji opštine Trnovo nije na zadovoljavajućem nivou. Na položaj mladih osim činioaca iz lokalne samouprave utiču i društveno – ekonomski činioци sa područja opštine, kao i sami mladi. Mladi svoje slobodno vrijeme uglavnom provode neorganizovano (druženje sa prijateljima, pred televizorom itd.) Danas se životni standard posmatra upravo kroz prizmu na koji način ljudi provode svoje slobodno vrijeme; aktivno, pasivno, ...

II.1. Društveno – ekonomski činioци

- Jedan od najkрупnijih problema je nezaposlenost mladih. U cilju poboljšanja ove situacije neophodno je preduzeti niz mjera za stvaranje povoljnog poslovnog okruženja za investiranje i otvaranje novih radnih mjesta za mlade koristeći programe za zapošljavanje i volontiranje mladih.
- Informisanje mladih o značajnim pitanjima za njihovu budućnost je na niskom nivou. Mladi nisu dovoljno informisani o svojim mogućnostima učešća u procesu donošenja odluka, o negativnom djelovanju droge i alkohola i drugo. Poboljšanje protoka informacija vezanih za mlade se može izvršiti putem biltena, brošura, veb stranice, javnim skupovima.
- Mladi u opštini Trnovo uzimaju malo učešća u radu lokalne zajednice, a njihov društveni angažman je slab. Aktivizam uglavnom realizuju kroz školovanje, a u manjem broju kroz sportska i druga udruženja. U tom pogledu opština treba omogućiti veće učešće mladih kroz moralnu i finansijsku podršku idejama i projektima mladih, kroz neformalnu edukaciju i organizovanje radionica i seminara.
- Za dugoročno i sistematsko rješavanje problema mladih potrebno je ostvariti stalnu saradnju kao i koordinaciju sa drugima koji se bave istom tematikom i nastaviti proces istraživanja problema i potreba mladih.

U posljednjih nekoliko godina broj stanovnika bilježi značajan porast, koji je prouzrokovan intezivnijim povratkom izbjeglica i raseljenih lica. Prirodni priraštaj stanovnika je prilično nizak, što potvrđuje podatak da se na teritoriji opštine Trnovo godišnje rodi oko 10 beba.

U Zavodu za zapošljavanje saznajemo da posao treba **znatan** radno sposobnih stanovnika, ovaj podatak nije konačan, jer imamo dosta povratnika koji nisu registrovani. U strukturi nezaposlenih znatno se povećava udio mladih osoba sa različitim stepenom stručne spreme, te udio onih koji zaposlenje čekaju više od 12 mjeseci i zaposlenih na određeno vrijeme.

Na području opštine Trnovo državna preduzeća su privatizovana putem vaučer ponude, uništeni su privredni kapaciteti, postoji nedostatak finansijskih sredstava za pokretanje proizvodnje.

U prijeratnom periodu opština Trnovo je bila privredno nerazvijena, ali nadaleko većem stepenu ekonomskog razvoja u odnosu na današnji. Trenutno, u regiji opštine Trnovo se nalazi više industrijskih kompleksa koji su dijelom ili potpuno devastirani.

Sistem obrazovanja u Trnovu obuhvata osnovno obrazovanje, koje je po novom sistemu devetogodišnje. Pored centralne škole u Trnovu postoji i područna škola u MZ Kijevo.

Nastavni kadar nije 100% zastupljen, tako da su angažovani nastavnici iz drugih opština. Veliki problem predstavlja pad nataliteta, tako da svake školske godine se upisuju manji broj đaka. Škola posjeduje veliki prostor koji nije u potpunosti iskorišten.

Dom zdravlja Trnovo sa ambulantom u Kijevu pruža primarnu i sekundarnu zaštitu. Stomatološkoj ordinaciji nedostaje redovno prisustvo stomatologa, a potrebe stanovništva zahtijevaju njegova stalno angažman.

U Centru za kulturu opštine Trnovo održavaju se različiti kulturni sadržaji : pozorišne predstave, pjesničke večeri, smotre folklora. Opšta narodna biblioteka raspolaže sa 7920 knjiga i doprinosi opštem obrazovanju stanovništva i utiče na razvoj privrede i drugih društvenih djelatnosti.

Na području opštine Trnovo egzistira F.K. "Željeznica" koji se takmiči u drugoj ligi RS-a sarajevsko-romanijskog područja. Okuplja 30-ak omladinaca s' ciljem razvoja i unaređenja sporta i fizičke kulture.

Džudo sekcija broji 20-ak članova uzrasta od 7 do 18 godina. Mladi džudisti su pokazali svoj talenat u više navrata osvajanjem zlatnih, srebrenih i bronzanih medalja.

Planinarsko-sportsko društvo „Treskavica“ je veoma aktivno, organizuje razne izlete u prirodu na Treskavicu, Jahorinu i druge planine i sarađuje sa gotovo svim planinarskim društvima u RS-u.

Na opštini Trnovo postoji Lovačko udruženje koje je član Lovačkog saveza RS-a. Okuplja sve ljubitelje lova i prirode.

Pored navedene situacije u opštini Trnovo postoje mnogi prirodni, privredni i ekonomski kapaciteti koje bi mladi svojim angažovanjem mogli da iskoriste i pomognu razvoju opštine.

III. OPŠTI CILJEVI OMLADINSKE POLITIKE

Ciljevi omladinskog organizovanja i omladinske politike su podsticanje sistematskog unapređenja uz aktivno učesšće omladine, animiranje omladine, afirmacija omladinskih aktivnosti, zastupanje interesa i prava omladine, promocija učesšća mladih u procesu odlučivanja, poboljšanje statusa mladih, edukacija i informisanje, zalaganje za demokratizaciju i poštivanje ljudskih prava, organizovanje kulturnih i sportskih manifestacija kao i seminara i susreta mladih, kao i drugih aktivnosti od značaja za omladinu.

Omladinska politika je usmjerena ka unapređenju sljedećih društvenih djelatnosti :

- 1) **OBRAZOVANJE**
- 2) **ZAPOŠLJAVANJE**
- 3) **STAMBENO ZBRINJAVANJE**
- 4) **ZDRAVLJE**
- 5) **KULTURA**
- 6) **SOCIJALNO UGROŽENI**
- 7) **SLOBODNO VRIJEME**
- 8) **OMLADINSKI TURIZAM**

Implementacija omladinske politike zahtijeva :

- 1) SPROVOĐENJE IZVRŠNIH I ZAKONODAVNIH TIJELA ZADUŽENIH ZA NJENO SPROVOĐENJE NA LOKALNOM NIVOU;
- 2) **IZDVAJANJE FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA IMPLEMENTACIJU DJELA OMLADINSKE POLITIKE IZ LOKALNOG BUDŽETA I DRUGIH IZVORA;**
- 3) POSTOJANJE NEOPHODNE ZAKONSKE REGULATIVE;
- 4) OBEZBJEĐIVANJE I OPREMANJE PROSTORIJA SVIM OMLADINSKIM ORGANIZACIJAMA ZA AKTIVNO OBAVLJANJE SVOJIH DJELATNOSTI;
- 5) RAZVIJENE OMLADINSKE ORGANIZACIJE, KOJE SU ZA REALIZACIJU SVOJIH PROGRAMA PLANOM OMLADINSKE POLITIKE POSTALE KORISNICI SREDSTAVA IZ BUDŽETA OPŠTINE TRNOVO.

Lokalni nivo-opština

Skupština opštine Trnovo je oformila komisiju za omladinu i pitanja mladih. Skupština opštine Trnovo kao svoje radno tijelo sa propisanim zadacima, opštinska administrativna služba ima samostalnog stručnog saradnika za pitanje mladih sa zadatkom da se stara o sprovođenju akata vezanih za mlade koje je donijela Skupština opštine Trnovo, a pored toga postoje još dvije omladinske organizacije koje treba da uspješno implementiraju projekte u našoj opštini.

IV. AKCIONI PLAN OMLADINSKE POLITIKE OPŠTINE TRNOVO

Osnovne aktivnosti i projekti mladih u opštini Trnovo biće usmjerene na unaprijeđenju rada u sljedećim oblastima:

- 1) Angažovanost mladih
- 2) Obrazovanje
- 3) Zapošljavanje
- 4) Zaštita životne sredine
- 5) Mladi i kultura
- 6) Informisanje
- 7) Sport i rekreacija
- 8) Omladinski turizam

IV. 1. Angažovanost mladih

Aktivno učešće mladih u društvu je značajno zbog toga što doprinosi razvoju demokratskog društva, uči i čini mlade odgovornim građanima, te podiže svijest o dobrovoljnom angažmanu u zajednici. Uključivanjem mladih u društvene procese osigurava se poboljšanje opšteg stanja u budućnosti, a zadovoljenje potreba mladih usklađeno je sa njihovim željama. Ova oblast objedinjuje saradnju između drugih oblasti, kao: obrazovanje (jer nudi neformalno obrazovanje), sporta i kulture kroz manifestacije u okviru omladinskog aktivizma, zdravlje, itd.

Problem	Željeni rezultat	Aktivnosti	Vrijeme provođenja	Odgovorne institucije	Troškovi KM
1. Mladi nisu dovoljno zastupljeni u vlasti	1. Mladi se za 30% više nego dosada odazivaju pozivima za sudjelovanje na javnim debatama i skupovima 2. 30 % mladih upoznato sa strukturama vlasti i njihov rad	Organizovati seminar mladi i lokalna samouprava i upoznavanje sa zakonom o lokalnoj samoupravi RS	07/12	Omladinski savjet Trnovo u saradnji sa opštinom	250 KM
2. Mladi imaju izražene poroke	1. Mladi su upoznati sa opasnostima od bolesti zavisnosti i povećano se angažuju u radu na prevenciji bolesti zavisnosti. 2. Mladi su se aktivno uključili u volonterske akcije i postoji želja za volontiranjem	1. Štampati brošuru sa svim informacijama vezanim za prevenciju bolesti zavisnosti 2. organizovati seminare i okrugle stolove o bolestima zavisnosti	08/12	Omladinski savjet Trnovo u saradnji sa zdravstvenim ustanovama i CJB I. Sarajevo	100 KM
			08/12	O.S. Trnovo	100 KM
3. Mladi su nedovoljno neformalno edukovani.	10% mladih je obučeno o temama koje se tiču nvo sektora, angažmana, aktivizma i sl. Mladi provode vlastite inicijative za omladinski aktivizam	Provesti obuke za: volonterizam, građansko društvo, evaluacija, fundrejzing, pr, zagovaranje, ekologija, omladinski rad, itd.		Omladinski savjet Trnovo	
5. Mladi nisu dovoljno uključeni u građanske inicijative	50% mladih upoznato je sa mogućnostima uključivanja u sve oblike društvenoh organizovanja i povećano se volonterski angažuje	1. Organizovati seminar o jačanju kapaciteta udruženja i upravljanja ljudskim resursima, 2. promovisati volonterizam i provoditi volonterske		OS OS, javne ustanove	

		akcije			
6. Ljudska prava se ne poštuju	1. Kod mladih je u dovoljnoj mjeri razvijena svijest o ljudskim pravima i slobodama. 2. Mladi se bave temom prava života	1.Organizovati radionice o poštovanju ljudskih prava, 2.Organizovati seminar o konvencijama o ljudskim pravima		OS OS	

Troškovi 2012:450 KM

IV. 2. Obrazovanje

Smatramo da je pitanje kvalitetnog obrazovanja jedno od najvažnijih za omladinsku populaciju opštine Trnovo. Stvaranje adekvatnih uslova za predškolsko, osnovno i srednješkolsko obrazovanje predstavlja temelj samog razvoja opštine. Dobro organizovan i planiran proces vaspitanja i obrazovanja na mlade direktno utiče preko buđenja novih interesovanja, usvajanja potrebnih navika i osobina kao i formiranje pozitivne slike o sebi i društvu uopšte. Zbog toga će mladi podržati ciljeve i aktivnosti iz oblasti obrazovanja.

Problem	Željeni rezultat	Aktivnosti	Vrijeme provođenja	Odgovorne institucije	Troškovi
1.Mladi nisu uključeni u dovoljnoj mjeri u reformu obrazovanja	1.Mladi se za 30% više nego dosada odazivaju pozivima za sudjelovanje u reformi 2. 30 % mladih poznato sa reformom obrazovanja	Organizovati seminar o reformi obrazovanja i upoznavanje sa zakonom o srednješkolskom i visokom obrazovanju. 2. Štampati brošuru sa svim informacijama vezanim za reformu obrazovanja 3. organizovanje kursa profesionalne orijentacije za srednjoškolce kao priprema za izbor fakulteta ili drugih poziva		Omladinski savjet Trnovo u saradnji sa SŠC Omladinski savjet, savjet učenika srednje škole	
2. Mladi se nedovoljno neformalno edukuju	1. Mladi su poznati sa modelima neformalne	1. Provesti obuke za: evaluaciju volonterizam, građansko		Omladinski savjet	

	<p>edukacije i povećano uzimaju učešće u neformalnom obrazovanju zavisnosti.</p> <p>2. Mladi su se aktivno uključili u volonterske akcije i postoji želja za volontiranjem</p>	<p>društvo, jačanje kapaciteta, strateško i operativno planiranje, projekt menadžment, lobiranje, lično i organizaciono osnaživanje, fundrežing, pr, zagovaranje, ekologija, omladinski rad, itd.</p> <p>2. organizovanje škole politike za mlade u vidu seminara, kurseva i radionica</p>				<p>Omladinski savjet u saradnji sa kvalifikovanim predavačima</p>
--	--	--	--	--	--	---

IV. 3. Zapošljavanje

S obzirom da većinu mladih ljudi opštine Trnovo ne radi i da je veoma veliki procenat nezaposlenosti mladih glavni akcenat u Omladinskoj politici opštine Trnovo stavlja se na rješavanje ovog pitanja. Ne može se zanemariti činjenica daje jedan dio mladih ljudi nezaposlen i da jedan broj mladih ljudi radi na crno tako da postaju žrtve privrednog kriminala kroz isplaćivanje minimalnih mjesečnih naknada za rad te neuplaćivanje penzijsko- invalidskog i socijalno- zdravstvenog osiguranja.

Mladi sa područja opštine Trnovo su svjesni ovakve situacije i u sklopu svojih aktivnosti treba da pokrenu inicijativu za rješavanje problema nezaposlenosti mladih. Direktno se uključuju u rad na ovom području s ciljem iznalaženja optimalnih rješenje kojima će prije svega biti zadovoljeni mladi ljudi, poslodavci, predstavnici lokalne zajednice.

Svoje prijedloge i ideje potrebno je nuditi svima koji budu za to zainteresovani. Ideja za pokretanje inicijative za rješavanje problema nezaposlenosti mladih dolazi zajednički od predstavnika omladinskih organizacija, Komisije za omladinu i pitanja mladih SO Trnovo i izvršnih organa opštine.

Problem	Željeni rezultat	Aktivnosti	Vrijeme provođenja	Odgovorne institucije	Troškovi
1. Zbog slabe privredne aktivnosti u okruženju, vrlo su male mogućnosti zapošljavanja mladih sa srednjom stručnom spremom, posebno sa trećim stepenom srednjeg obrazovanja	U srednjem obrazovanju uvesti bar dva zanimanja trećeg stepena	1.U saradnji sa poslovnim subjektima utvrditi stvarne potrebe za kadrovima sa zanatom. 2. U saradnji sa SŠC lobirati na uvođenju potrebnih zanatskih zanimanja		Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti, Biro za zapošljavanje SŠC, Načelnik opštine	
2. Mladi su nedovoljno osposobljeni za traženje posla	1.Edukovano bar 10% nezaposlenih mladih na godišnje nivou 2. Svu nezaposlenu omladinu sa SSS, VŠS i VSS upoznati sa uslovima prijave na Biro, kao i mogućnostima pokretanja vlastitog biznisa	1.Organizovati i provesti obuku na temu „Kako tražiti posao“ 2. Štampati brošuru „Uslovi prijave na Biro i mogućnosti pokretanja vlastitog biznisa“		Biro, razvojne agencije Biro i odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti	
3. Sa akademskim obrazovanjem nezaposleno je 112 lica, od kojih je 78 bez radnog staža	1. 20 mladih je godišnje angažovano po osnovu volontiranja	1. Animirati poslovne subjekte za prijem volontera 2. Odobriti povlastice poslodavcima		Odjeljenje za privredu i društvene djelatnosti Načelnik i administrativna služba, Biro	

IV.4. Zaštita životne sredine

Opšti ciljevi djelovanja u vezi zaštite životne sredine su:

- razvoj ekološke svijesti,
- afirmacija omladinskog rada u oblasti zaštite životne sredine,
- stimulisanje omladinskog turizma u opštini kroz afirmaciju turističkih organizacija mladih,
- podržati ekološke aktivnosti u sklopu projekata koji budu adekvatno ponuđeni opštini na razmatranje,
- podrška u radu svim organizacijama koje se bave zaštitom životne okoline (izviđači, gorani, planinari),
- uređenje zelenih površina i održavanje istih,
- podrška izgradnji dječijeg igrališta.

Ulaganje u zaštitu životne sredine pomaže razvoj opštine i doprinosi njenom razvoju! Organizovati seminare i edukacije o zaštiti životne sredine i njenom značaju za stanovništvo kao i upoznavanje sa novim mogućnostima za apliciranje kod međunarodnih organizacija za zaštitu životne sredine.

IV. 5. Mladi i kultura

Situacija je nametnula potrebu da se pristupi organizovanju budućih kulturnih, zabavnih i drugih društvenih dešavanja. Prije svega bi trebalo insistirati na većem broju kulturnih dešavanja, a da se izbor kulturnih događaja prilagodi populaciji mladih ljudi. Ova dešavanja bi trebalo rasporediti ravnomjerno tokom cijele godine. Izbor ovakvih dešavanja mora biti u skladu sa aktuelnim društvenim trenutkom, a dovođenje eminentnih kulturnih radnika u naš grad bi svakako bio podsticaj mladima za bavljenje ovakvom vrstom aktivnosti.

Zajedničkim radom društva koje se bave ovaim aktivnostima te omladinskih organizacija trebalo bi doći do zanimljivih projekata koji bi rezultirali otvaranjem malih škola umjetnosti (škola slikanja, poezije i sl.) u kojima bi se skupljali mladi i gdje bi dolazila do izražaja njihova kreativnost i sklonost za određena područja umjetnosti.

Ne treba zaboraviti sadržaje koji promovišu kulturno- istorijsko nasleđe našeg naroda kako sa ovog područja tako i šire.

Problem	Željeni rezultat	Aktivnosti	Vrijeme provođenja	Odgovorne institucije	Troškovi
1. Mladi su neinformisani o mogućnostima korištenja slobodnog vremena u svrhu kulture	30% mladih je informisano o kulturnim dešavanjima	Postaviti oglasne panele na prometnim mjestima (kod ...)		CZK TRNOVO	
1. Nedostatak redovnijeg repertoara	Mladi imaju za 25% redovniji repertoar	1. Planirati osam ? pozorišnih predstava, projekcija	01-12/08	CZK TRNOVO	

IV. 6. Informisanje mladih

Opšti ciljevi djelovanja su:

- kreiranje kanala komunikacije između mladih i organa lokalne uprave (internet, štampa),
- podrška otvaranju infocentra pri instrukcijama koji okupljaju mlade (škole, omladinske organizacije i slično)
- afirmacija omladinskih aktivnosti preko Biltena opštine Trnovo radi bolje informisanosti,
- podrška i popularizacija omladinskog sektora kroz sredstva javnog informisanja i razvoja Omladinske politike.

Problem	Željeni rezultat	Aktivnosti	Vrijeme provođenja	Odgovorne institucije	Troškovi
Mladi nisu dovoljno uključeni u društvenu zajednicu	1. Mladi su upoznati sa aktuelnim događanjima o problemima koji ih se tiču. 2. Mladi se odazivaju pozivima da aktivno sudjeluju i daju svoje stavove	Organizovati sastanke/tribine koji su vezani za omladinski rad, na kojima će mladi iznijeti svoj stav u vezi sa potrebama i problemima mladih koje imaju		Omladinski savjet u saradnji sa opštinom TRNOVO Info.bilten RTV IS	

Omladinska politika opštine Trnovo 2013.- 2017.

	na javnim raspravama, debatama i okruglim stolovima, naročito o omladinskoj tematici.				
2. Mladi nisu dovoljno informisani o uključivanju u građanske inicijative	1. Mladi su upoznati sa mogućnostima uključivanja u sve oblike društvenog organizovanja i povećano se angažuju u njima. 2. Mladi su se aktivno uključili u volonterske akcije i postoji želja za volontiranjem	1. Štampati kvartalni omladinski bilten sa svim informacijama vezanim za mlade 2. objavljivati informacije vezane za mlade u odvojenom dijelu veb stranice opštine. 3. Štampati godišnje brošuru provedenih projekata i aktivnosti		Omladinski savjet u saradnji sa službenikom za informisanje Opštine	
3. Mladi nisu dovoljno informisani o situaciji u opštini, mogućnostima uključivanja i inicijativama koje pokreće opština i nvo sektor.	1. Protok informacija između mladih, udruženja i vlasti je kvalitetan i mladi imaju koristi od njega	1. Održavati redovne sastanke sa mladima 2. Objavljivati sve odluke i informacije koje se tiču mladih u Biltenu i veb sajtu opštine.		Opština Trnovo	
4. Mladi nisu dovoljno uključeni u reformu obrazovanja.	Mladi su upoznati sa svim dešavanjima i problemima u vezi reforme srednjoškolskog i visokoškolskog obrazovanja	1. Organizovati tribine, okrugle stolove sa mladima 2. Štampati brošure sa potrebnim informacijama radi upoznavanja mladih sa reformom obrazovanja		Omladinski savjet	

IV. 7. Sport i rekreacija mladih

Veoma važna oblast u kojoj mladi imaju veoma značajan uticaj, a to je sport i rekreacija mladih.

Problem	Željeni rezultat	Aktivnosti	Vrijeme provođenja	Odgovorne institucije	Troškovi
1. Izvršiti dodatno informisanje mladih	Mladi su informisani i upoznati sa ponudom sportskih aktivnosti	1. Organizovati radio emisije 2. Informisati mlade putem letaka, plakata	08 09 10	FK Željeznica TRNOVO	Iz stavke budzeta za sport
2. Unapređenje postojećeg stanja u skijanju	Obučiti što veći broj polaznika u ovladavanju vještinama skijanja	1. unaprijediti rad postojeće škole skijanja	08 09 10	Smučarski savez RS i opština Trnovo FK Željeznica	Iz stavke budzeta za sport
3. Unapređenje postojećeg stanja u odbojci	Uključiti što više mladih u odbojkaški sport	1. organizovati turnir u odbojci za učenike srednjih škola, oba pola	08 09 10	OSNOVNA ŠKOLA i OPŠTINA TRNOVO	Iz stavke budzeta za sport
4. Veliki broj neplivača	Obučiti što veći broj polaznika plivanju	1. organizovati školu plivanja za 100 učenike	09 10	Opština TRNOVO	

Opšti ciljevi djelovanja su:

- popularizacija sporta među mladima,
- izrada strategije sporta u saradnji sa sportskim savezom opštine Trnovo i predstavnicima izvršne vlasti,
- pružanje podrške radu škola fudbala, borilačkih sportova,
- podržavati amaterska takmičenja mladih,
- tradicionalno organizovati Dane sporta u opštini,
- pružiti podršku obilježavanju Dana opštine kao i uzimanje učešća u uličnim trkama i ostalim sportskim sadržajima na Dan opštine,
- učestvovanje na malim Olimpijskim igrama.

IV. 8. Zdravstvena zaštita

Opšti ciljevi:

- sprovođenje aktivnosti oko zdravstvenog prosvjećivanja, kompanije i tribine o bolestima zavisnosti, predavanja i prezentacija mladima na temu zaštita i unapređenje reproduktivnog zdravlja,
- borba protiv nasilničkog i devijantnog ponašanja, alkoholizma i narkomanije.

Problem	Željeni rezultat	Aktivnosti	Vrijeme provođenja	Odgovorne institucije	Troškovi
1. Mladi su izloženi porocima: alkohol, cigarete, droga	1. 30% mladih je upoznato sa negativnim poslasticama korištenja poroka 2. Korištenje poroka među mladima smanjilo se za 25%	1. Edukovati mlade o temama bolesti zavisnosti (pušenje, alkoholizam, drogiranje) 2. Pojačati prisustvo policije oko škola, studentskih domova i fakulteta 3. Kontrolisati prodaju cigareta i alkohola maloljetnim osobama. 4. Štampati brošuru o bolestima zavisnostima u sklopu rada na prevenciji		DOM ZDRAVLJA TRNOVO OMLADINSKI SAVJET PS. TRNOVO / Nadležne službe u smislu zakona o zabrani prodaje cigareta i alkohola licima mlađim od 18 godina Omladinski savjet	
2. 16% mladih ne koristi nikakvu zaštitu prilikom seksualnih odnosa	1. Smanjen je broj mladih koji prilikom seksualnih odnosa ne koriste zaštitu za 40%	1. omogućiti ljekarski pregled mladima, posebno djevojkama 2. Uvesti redovno mjesečno savjetovanje djevojaka.		Dom zdravlja TRNOVO Dom zdravlja TRNOVO	

V. Turizam

Komparativna prednost Opštine Trnovo je „netaknuta“ priroda, čista voda i prelijepi planinski predjeli Bjelašnice, Treskavice, Jahorine i Igmana, sa prosječnom nadmorskom visinom 900 m. Tokom XIV Zimskih Olimpijskih igara 1984. godine, gotovo 50% svih sportskih događaja su se odigrali na regiji Trnova.

Osnovna hidrografska karakteristika je rijeka Željeznica. Uz to na ovom području se nalaze manje rijeke i vodotoci Širokarka i Lukavac. na treskavici se nalazi više od 10 jezera i preko 365 izvora pitke vode. Na obroncima Treskavice postoje izvori: Ljuštra i Širokarka. Riječni tokovi obiluju planinskom pastrmkom. Klima u opštini Trnovo je kontinentalna, ljeta kratka i suha, a zime duge sa mnogo sniježnih padavina.

Na obroncima Treskavice, tačnije na Sustavcu nalazi se planinska kuća koja okuplja veliki broj članova Udruženja planinara, omladine, stanovnika opštine Trnovo, kao i članova iz drugih okolnih mjesta gdje se organizuju druženja i gdje je moguće prenoćište.

Teritoriji opštine Trnovo pripada jedan dio olimpijske ljepotice Jahorine na kojoj se nalaze pansioni i vikend objekti koji nude boravak kako za strane, tako i domaće turiste. Uzevši u obzir i aktivnostima opštine oko stavljanja u funkciju i hotela ... , kao i pomenute kapacitete na Jahorini i druge potencijale jasno se ukazuje i mogućnost razvoja i rada na omladinskom turizmu koji u Evropi, regiji, kao i BiH bilježi veliki rast. Omladinski turizam se manifestuje kroz okupljanja mladih na ljetnim i zimskim festivalima, sportskim, kulturnim takmičenjima, seminarima, kongresima i susretima mladih, a to je jasna šansa za promociju naše opštine, njenih potencijala i dovođenja mladih i organizacija sličnih skupova od koje će imati koristi cijela opština ubiranjem boravišnih taksi, poreza i dr. Omladinski hosteli su svugdje veoma popularni, pa bi s ciljem unaprijeđenja omladinskog turizma trebalo raditi i na tom planu kako bi privukli mlade. Preporuka je za OS Trnovo i druge da uspostave saradnju sa Ferijalnim savezom RS koji se bavi omladinskim turizmom i organizuje putovanja i manifestacije kako bi promovisali i opštinu Trnovo i uključili je u mapu turista i manifestacija.

Organizovati seminar o omladinskom turizmu i upoznati mlade sa zaključcima prve naučno stručne konferencije o turizmu i uključivanju mladih koja je održana na Jahorini (april).

Turistička organizacija Trnovo

UREĐENJE IZLETIŠTA KAZANI

Strateški cilj ovog projektnog prijedloga je razviti ekološku svijest, zaštititi i očuvati prirodne ljepote Kazana, učiniti mjesto atraktivnom destinacijom za druženje, noćenje, kupanje i pećanje na rijeci Željeznici. Sektorski cilj je prije svega turistička i ekološka valorizacija lokaliteta Kazana. Nekada su se "Kazani" smatrali najljepšom i ekološki najčistijom destinacijom, a danas predstavljaju deponiju smeća, zarasli u korov i vrlo malo su posjećeni.

Uređenjem ovog lokaliteta bi vratili mlade ljude druženju, sklonili ih sa ulice i ponudili bi imda svoje slobodno vrijeme utroše na koristan i zdrav način.

Glavne aktivnosti bi bile: sanacija deponije smeća, čišćenje i raskresavanje(uklanjanje korova, šiblja i suvog drveća) lokaliteta za bungalove, Izgradnja bungalova, klupa i stolova od drveta, zatim postavljanje kanti za smeće, ograde, ekološke poruke, naposljetku uređenje mjesta za vatru i roštilj i poribljavanje.

Ciljna grupa su: mladi, mještani Trnova, domaći i inostrani turisti, ribolovci i svi oni koje privlače prirodne ljepote za odmor i uživanje.

Period implementacije 4 mjeseca

Partneri u projektu: Šumsko gazdinstvo Zelengora- Kalinovik, PSD Treskavica-Trnovo, Ribolovačko udruženje i nadležno komunalno preduzeće.

Predviđeni izdaci 10.500KM.

Nositelj projekta PSD „Treskavica“ Trnovo.

Postoji mogućnost zaposlenja jedne osobe na održavanju.

NABAVKA SKI LIFTA- (aktivnost) iz oblasti turizma

PSD „Treskavica“, čiji su članovi prvenstveno omladina a i stariji, ima organizovanu i veoma uspješnu skijašku sekciju. Mladi su na mnogim skijaškim planinarskim takmičenjima osvajali pojedinačno a pogotovo ekipno prva mjesta. Takva takmičenja sve rijeđe se organizuju zbog malog broja prijavljenih učesnika, a razlog za to je slaba utreniranost mladih skijaša-planinara jer su skijališta na Jahorini i Bjelašnici preskupa za njih. Rješenje ovog problema je NABAVKA SKI LIFTA, koji bi se postavio na lokalitetu Sustavca.

Riječ je o ski liftu dužine 300m, na pogon sa tečnim gorivom.

Strateški cilj je aktivirati, pospješiti rad skijaške sekcije, ispuniti slobodno vrijeme mladima na zdrav, zabavan i sportski način. Stvorila bi se mogućnost organizovanja svih skijaških-planinarskih takmičenja, stvorila bi se mogućnost organizovanja ski škola pa i zimovanja za mlade planinare kao i za druge zainteresovane populacije stanovništva Opštine Trnovo kao i sarajevske regije pa i šire.

Investiranjem u ovaj projekat stvorio bi se prepoznatljiv imidž na atraktivnoj lokaciji koji bi zadovoljavao potrebe omladine za zimskim sportovima, te bi privukao turiste kao i obožavaoca planinskih ljepota i ostvario neki vid profita, jer na obroncima Treskavice tačnije na Sustavcu nalazi se planinarska kuća, koja okuplja veliki broj članova Udruženja planinara iz okolnih mjesta, gradova i iz cjele R.Srpske, gdje se organizuju izleti sa iskusnim vodičima , zatim zakuska pa druženja uz logorsku vatru.

Ovakav ski lift košta 2.500.00 KM, stim što bi čišćenje trase za ski lift i za samu stazu, zatim prevoz, pripreme i postavljanje istog iziskivalo dodatne troškove.

Naša realna procjena ukupna iznosila bi oko 6.000KM.

Period implementacije trebao bi da bude 6 mjeseci: jun-decembar 2013.g

Za aktivnosti iz ove stavke odgovorne institucije: Opština Trnovo i Turistička organizacija.

KAMP

U julu 2012. godine, kao i svake godine zadnja sedmica u mjesecu održavaju se mirovno-radno-edukativni kamp u organizaciji udruženja „Progres“ na Bjelasnici , a ove godine na Igmanu. Učešće će uzeti 10 mladih aktivista ispred Opštine Trnovo.

Problem	Željeni rezultat	Aktivnosti	Vrijeme provođenja	Odgovorne institucije	Troškovi
Nedovoljna socijalizacija mladih i aktivno učešće u projektima, pasivnost	Socijalizacija mladih, povezivanje sa drugim omladincima i organizacijama, odmor i druženje	Učešće u projektu udruženja „Progres“ Mirovno-radno-edukativni kamp , koji se svake godine održavao na Bjelašnici, a od ove godine na Igmanu	jul 2012. 2013. 2014. 2015. 2016.	Omladinski savjet Trnovo, Opština Trnovo	2012.g.- 500KM

VI. BUDŽET ZA REALIZACIJU AKTIVNOSTI

Potrebna finansijska sredstva na godišnjem nivou

Godina 2012, troškovi projekata Omladinske politike i održavanja kampa
500, 00 KM

GODINA	IZNOS U KM
2013	3 000
2014	3 000
2015	3 000
2016	3 000
UKUPNO	12 000

VII. Zaključci

Realizacija i monitoring Omladinske politike obuhvataju učešće mladih i omladinskih organizacija koje djeluju u području opštine. Cilj je podsticanje sistemskog unapređenja i razvoja omladinskog organizovanja i omladinske politike, afirmacija omladinskih aktivnosti, zastupanje interesa i prava omladine, promocija učešća mladih u procesu odlučivanja, poboljšanje statusa mladih, edukacija i poštovanje ljudskih prava, organizovanje kulturnih i sportskih manifestacija kao i seminara susreta mladih kao i drugih aktivnosti od značaja za omladinu.

Omladinska organizacije sa područja opštine Trnovo trebaju međusobno da saraduju i da uključe i druge ustanove i organizacije u sprovođenju Omladinske politike. Važnu ulogu imaju vaspitno- obrazovne ustanove sa područja opštine Trnovo, koje predstavljaju važnu kariku u samom procesu jer je veliki broj omladinske populacije obuhvaćen njihovim radom.

Iako je zakonska obaveza svake opštine da usvoje dokument ovakve vrste, smatramo da je sprovođenje i ostvarivanje rezultata još značajnije i važnije od zadovoljavanja zakonskih normi.

Omladinski savjeti su „ prostor“ za međusoban dijalog različitih grupa, radi rješavanja problema mladih.

Uloga omladinskih organizacija u planiranju i primjeni Omladinske politike je veoma važna. Stoga, omladinske organizacije treba da shvate svoju veliku društvenu odgovornost za unapređenje pozicije mladih. Ostvarivanje partnerskog odnosa sa lokalnom samoupravom samo je jedan od ključnih segmenata, udruživanje kapaciteta i resursa na poboljšanju položaja mladih, njihovom ostanku i razvoju u opštini Trnovo je prioritet, a veće izdvajanje iz budžeta kao mehanizma postizanja tog cilja je zajednička obaveza.

Omladinske organizacije ne trebaju biti zatvorene grupe preko kojih se ostvaruju interesi malih grupa i pojedinaca, nego trebaju biti snaga koja će iskreno zastupati interese mladih, ali i dobiti snažniju podršku od svih struktura i ustanova za bolji i organizovaniji rad.

Napomena: S obzirom da je budžet za vrijeme izrade ovog dokumenta već bio donešen za 2012.god.predvidjeli smo samo četiri aktivnosti sa minimalnim sredstvima.

Obrazloženje :

U okviru pripreme dokumenta „Omladinska politika 2013.-2017.“ , učestvovali su: Slobodanka Popović, Ljiljana Milić, Predrag Govedarica, Batrić Šekara, Nemanja Lučić.